
ТЕМА III

2. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ

ЕСЕЈ

Јана Маровић, Бубамаре

(ТРЕЋА НАГРАДА 9. БЕОКУЛИС-а: ЛИКОВНИ РАД)

Галерија КУЛОАР Математичка гимназија Београд

Средња ликовна школа „Петар Лубарда“ Цетиње

Ментор: проф. Горан Секулић

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

ОГЛЕДАЛО

Прва наѣрага 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Огледало лаже. Оно не показује какав си изнутра, то мораш сам увидети.

Хеј њи, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Да ли видиш младог, здравог и перспективног младића, наследника очевог богатства, са лепом будућношћу пред собом, коме су сва врата отворена? Пустите ме да погодим. Не видиш ништа од наведеног, видиш љуштину онога што је некада био човек, велику празнину. Видиш њу. Само њу и свакога дана њу. Сваку њену црту лица и модрицу на њеном лепом лицу. Чујеш њене тешке удицаје сваким својим кораком и привиђа ти се њен очајнички плач сваким откуцајем срца. Невин си. Суду се допала сладуњава прича твог адвоката. Суду си се допао ти, и допао му се новац твог оца. Био си пијан те вечери. Она, она је била само још једна девојчица у твом животу. Али ти си био њен последњи, њена последња зла успомена. Сада ће и она бити твоја последња зла успомена. Обдукцијом је утврђено да није било силовања, већ само пребијања, и умирања од последица пребијања. Никома неће недостајати. Није имала никакву породицу. Али је била људско биће. И ти си био људско биће. Сада више ниси. Сви су се помирили са пресудом. Сви знају да си невин. Исто тако, сви гледају у тебе са презиrom, сви они знају твој грех. И ти си тога свестан. Највише те мучи то што ће ти огледало свакога дана показивати сву раскош твоје примитивности. Никада нећеш наћи адвоката или судију који ће те начинити невиним у сопственим очима. Ти, необуздана звери, никада нећеш, ни за сав новац овог света, купити назад своју душу. Твој грех је пожуда и не можеш му побећи.

Хеј њи, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Заиста, шта видиш? Да ли можеш видети целу своју фигуру у огледалу? Да ли видиш оца троје деце и супруга једне предивне жене? Пустите ме да погодим. Видиш људску машину за обраду хране. Не, за уништавање хране. Видиш само свој превелики желудац кога Бог не би могао напунити. Видиш сопствену жељу за физичким задовољством. Пријатељима се представљаш као гур-

ОГЛЕДАЛО

ман. Не, ти ниси гурман. Ти си створење чија је алавост већа од његовог желуца. Не смета људима твој облик, велики стомак, глатки округли образи и подбрадак. Људима смета твоја неутољива глад и твоја немогућност да волиш. Свет те види као безосећајног прождрљивца. И никада нећеш моћи да погледаш супругу у очи јер ћеш тамо видети куварицу. Увек куварицу и само куварицу. Никакве емоције. Јер ти ниси емоционално биће, већ само још један продукт метаболизма друштва. Твој грех је прождрљивост и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Да ли видиш успешног банкара и трговца, врло успешног у послу којим се бави? Пусти ме да погодим. Видиш олупину онога што је некад био човек, видиш створење пуно споља и празно изнутра, видиш особу дубоког џепа и плитког морала. Видиш човека који је власник станова, кола, јахти, али не и своје части, свог достојанства и своје речи. Видиш све оне породице на чији рачун живиш, једеш, пијеш, дишеш и постојиш. Видиш слику робовласника са кредитном картицом у рукама уместо бича. Људи те просто обожавају, тебе, твоје прославе и журке, а пре свега твој новац. Оно што изједа тебе, изједа и њих. Само ти је он довољан. Без њега си ништа. Али ти немаш већинско власништво над својом судбином. Има га ђаво, и за сав новац који имаш не би га могао откупити. Твоје богатство се изражава у милионима, које немаш, који имају тебе. Ти не вредиш милионе. Ти не вредиш ни пребијене паре, нити ћеш икада вредети, ти лешинару људског друштва. Твој грех је похлепа и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Да ли видиш себе? Да ли видиш средовечну госпођу, мајку и супругу, са лепом прошлошћу иза себе. Пусти ме да погодим. Видиш свој допринос људском друштву, породици, самој себи, резултат свог рада. Тако је. Не видиш ништа. Дело чини човека, а ти си, дакле, мизерна и безначајна. Ти не постојиш. Твоја мотивација ти је испод колена. Не, испод скочних зглобова. Ти си прикована као ексерима за кревет, двосед и фотељу. Ти немаш никакву жељу за животом. Не можеш се сакрити од своје кобне судбине. Ти чак ни не желиш да се кријеш. Када си последњи пут прошетала градом? Зар је битно? Ионако само бројиш дане. Твој грех је лењост и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Да ли видиш младића који ће сутра устати, отићи на посао, вратити се кући и наставити са свакодневним животом? Пусти

ОГЛЕДАЛО

ме да погодим. Видиш младића који ће сутра устати и отићи на одслужење двадесетогодишње казне за тешко убиство. Тако је. То је реалност, и ти си тога свестан. Твој је последњи дан на слободи, па ћеш упознати пакао. Нећеш. Већ си га упознао. Довољно је страшно допустити бесу да те обузме и управља тобом, теби никаква казна није потребна. Да ли тако мисли и окружни судија? Не бих рекао. Ниједан затвор овога света није раван ономе кроз шта си ти прошао, зар не? Одузети живот човеку. Свесно убити људско биће, нечијег сина, брата и оца. Како живети после тога? Једноставно, не можеш избрисати из сећања последњи поглед јадног човека кога си лишио највећег поклона природе. Са њим ћеш се будити, спаваати, јести, пити и живети до краја живота. Макар убио још хиљаду људи, овај јадник ће ти господарити умом, пре свих других. Желиш да продаш душу како би га заборавио. Нећеш. Касно је. Нико је не жели купити, ни ђаво лично не жели твоју безвредну душу. Желиш да побегнеш из затвора? Пробај, можда ћеш и успети. Желиш да побегнеш од њега? Нећеш. Он ће те прогањати читавог живота, свакога дана он ће бити анђеол на твојем рамену, на твојој савести. На крају пута биће он, анђеол послат са небеса да закуца последњи ексер у ковчег грешника. Он. Само он. Твој грех је гнев и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Да ли видиш домаћицу средњих година која је поносна на успехе свог супруга? Пустите ме да погодим. Видиш супротно, зар не? Признај! Колико си пута пожелела да заврнеш врат човеку који са тобом дели постељу, који је отац твоје деце? Зар толико далеко сеже твоја мржња? Да ли је стварно твоја подсвест толико црна? Не можеш поднети његов успех? Желиш и ти такав успех? Желиш да људи упиру прстом у тебе? Ниси задовољна тиме што си жена и мајка, хоћеш још. Твоја себичност ти не дозвољава да поштујеш туђе. Зато ћеш увек бити само мрачна сенка свог супруга. Твоја завист ће бити његова најцрња сенка. Једино ће она каљати углед тог човека. Да ли ћеш икада бити срећна? Не бих рекао. Теби је срећа страна, и увек ће бити. Твој грех је завист и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало? Славу? Гламур? Холивуд? Лепоту? Новац? Све од наведеног? Пустите ме да погодим. Ништа од наведеног, драга моја глумице, диво и идоле читаве генерације. Твоја физичка лепота је маска, зар не? Сва експлицитност твоје појаве је илузија. Сва луцидност твоје гардеробе је само чаршав бачен да покрије распадути леш. Али чаршав ту не помаже. Леш и даље смрди. Тона шминке те чини апсолутном краљицом сета, подијума, телевизије, инстаграма и све-

ОГЛЕДАЛО

та. Шминка може решити те проблеме, проблеме спољашњости. Поједи мало шминке, можда ћеш бити лепша изнутра. Тако си пуна себе, али жмуриш пред огледалом. Жмуриш отворених очију, како не би видела реалност. А реалност је, драга моја, твоја унутрашња одбојност, која вишеструко надмашује твоју физичку привлачност. Читав си дан окружена огледалима. Твој лутајући поглед проматра твоју лепу косу, лице, груди и тело. Он се понекад зауставља, али никада на очима. Не можеш погледати у своје очи. Плашиш се шта ћеш тамо видети. А видећеш, драга моја, оно што сви виде. Оно чега ти ниси свесна. Можда ћеш видети илузију своје личности, љуштину онога што је некада била невина девојчица, а сада је врећа за физичко задовољство широких народних маса. Можда ћеш видети отелотворење ђавола. Када би бар на тренутак видела сву најгору људску прљавштину и пепео наталожен у твојој души, зажалила би за свим особама које си шиканирала и малтретирала годинама. Своје време трошиш на погрешне људе, људе који га ни најмање не заслужују, а тиме показујеш сву раскош своје пропасти. Док се дивиш својој супериорности, твој его хране сујета и себичност, и док поносито и охолo шеташ улицама светских метропола, уништаваш све што додирнеш. Сејеш бол, патњу, чемер и палиш својом неизмерном мржњом према свету. Заправо, само шкодиш себи. Твоје поштење је на распродаји, твоја честитост је у дебелом минусу, а твој карактер је већ одавно мисаона именица. Јесте, никада ниси била светица. Многи од нас нису свеци. Али ти си, душо, далеко од светице. Ти си црна мрља на белом платну. Јесте, данас је много црних мрља на том платну, али ти си, драга моја, најцрња. Ти си проповедник грешности. Твој грех је... Твој живот је – грех. Твој читав живот није ништа друго него грех. Родила си се у греху и у греху ћеш умрети. Таква си, драга моја, непоправљива. Твоја највећа казна је огледало, које свакога дана гледаш, које те подсећа на вечиту агонију која сачињава твој живот. Твој грех је гордост и не можеш му побећи.

Хеј ти, окрени се! Не бој се! Ја сам твој Вергилије и провешћу те кроз пакао. Твој лични пакао. Седи и раскомоти се, пријатељу, биће то дуга вожња од девет кругова. Реци ми, шта видиш кад погледаш у огледало?

Алекса Стојиљковић

Гимназија Пирот

Ментор: др Сузана Јовановић

РЕЧИ ИЗ ОСАМЕ

Друџа наџрада 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

(ОТКРОВЕЊЕ ПАРАДОКСА ПУТЕМ ОСАМЕ
МОМЧИЛА НАСТАСИЈЕВИЋА)

Песма врви од парадокса јер песник тежи Истини. Свака следећа мисао пориче претходну. Настасијевићева песничка душа опстаје тамо где је дубока провалија, а оклева на равном тлу – где је свет. Спотиче се пред равним и зазира од њега, док бездане прелази. Не успева да се избори са ситним мукама, јер води духовну борбу. Само затворивши очи за видљиво, открива му се невидљиво; када се удаљи од световног, и од свег света осами – приближи се духовном. Сходно томе, када се одрекне светлости дана, открива му се Божија светлост. Одбацити све што је повезано са овим светом, тако да заслепљујућа светлост не ремети суштински вид. Удаљити се од дневне светлости сталним одрицањима, укоравањима, ограничавањима себе. Затворити очи за пролазни, привидни сјај, да би му пред очи изашла истинска светлост. Понизити се да би се узвисио, одрећи се себе да би задобио Бога – замрачити видљиво, да би га обасјала непатворена светлост.

Ветар носи пепео, али оставља жар. Смрт ће разнети тело, као што ветар разноси пепео. И његово тело је само прах земаљски, и ништа више; пепео који ће, коначним тренутком отварања врата живота, бити разнесен као на ветру. Али, остаће искра живота, једино што га чини оним што јесте – вечни животни дух. Тај жар, део огња који ветар не разноси, који одлази на Истину Ономе од Кога је и постао. Песник не говори много, јер сваком сувишном речју може да обезвреди Тајну. Ћутање, као узвишена способност, може саму себе да одгонетне, па тиме може да ослободи тајновито. Потопљен у тишини, приближава се суштини. Речи би га ограничиле, док тишина нема ни краја ни оквира. Њоме се наоружава да би ствари, кроз тајну, проговориле саме. Само ће у безречју бити ближи Логосу. Као што ћути да би говорио, себе ограничава да би се (себе) ослободио, ускраћује светлости да би је коначно задобио,

ОГЛЕДАЛО

тако и његова осама прочишћује мисли и ствара речи. Ништа му не припада; нема ни дома ни пута, јер је открио свет у себи. Нема никакву одредницу, нема куд, али има живот унутар себе. На овоме свету, у овим, коначним схватањима – нема дом, пут, ни дете. У суштинском поимању имања и бивања, отац је свакоме коме је живот променио, има све, јер је цео свет у њему – и топлину дома у души, ширину и даљину у себи и без конкретног простора и кретања. Ништа му не припада, а има све. Песник открива и суштински животни принцип, заснован на још једном, најосновнијем парадоксу, а тај је: смрт је само пролаз до живота, она је једини начин да се суштински заживи. Умире у овом времену, али право време тек долази. Умире, али то није крај, јер је тек закуцао на врата живота, и сад само бива све ближи њиховом отварању. Осећа близину смрти, што је само знак да се животу, у ствари – тек примиче. Умире му тело, јер је дух коначно припремљен за ослобођење. Нем, реч оставља у камену. Своје ће последње речи оставити у аманет родном тлу. Оно крије тајне његових предака, па ће сачувати и његову највећу светињу – Реч као такву. Нем, реч оставља у гробу, камену који ће чувати и оне неизговорене. Приближава се Истини, сусрешће се лицем у лице са Богом, а удаљава се од света којем не оставља потомство. То, ипак, не значи да не оставља ништа иза себе. Оно што је његова душа другима дала у животу – сада, пред Истину, постаје једино што он има. Својим песмама, предавањима, (не)изговореним речима, ученике је заувек обележио као своје. Као што су га пратили за живота, пратиће га приликом суочавања са Богом. Део себе уткао је у свако биће на које је деловао својом душом – препородивши их, постао им је родитељ. Себе им је дао кроз песму, мисао, предавање, па они бивају његов одговор у судњем часу, и тамо га прате.

Песник се пред смрт изоловао од света, удаљио од свега физичког; тако се његове мисли кристалишу, разјашњавају и конкретизују у последње речи. Из тишине се јављају звуци, из осаме долазе свете речи. У осами, песник схвата суштину и открива Тајну.

Миња Томић

Пета београдска гимназија Београд
Ментор: проф. Милица Шаренац

НЕ НАДАЈТЕ СЕ, КЊИГА СЕ НЕЋЕТЕ РЕШИТИ!

Трећа наџрада 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Данас немамо ту привилегију да нам Сократ буде ментор или Учитељ, па су књиге, уместо живе речи, преузеле васпитну улогу, и постале можда једини заговорник тезе да је врлина знање. Сам Сократ није био одушевљен књигом. Веровао је да нам књиге доносе само привидну мудрост и да записана мисао никад неће моћи да носи пуну тежину изговорене речи. Књиге су бесмртан наставак и приступачан подсетник Сократове дијалектичке методе, прецизније, њеног мајеутичког дела, премда не изгледа тако. Књиге нам не пружају сервирано, готово знање, оне човеку, као бабице, помажу да постане свестан знања које се већ налази у његовој души, и тиме га суптилно подстичу да свет сагледа другим очима. Ако је тачно оно што је написао Умберто Еко, да су прочитане књиге мање вредне у односу на непрочитане, јер узети књигу у руке значи признати своје незнање, онда су књиге живи наставак Сократове дијалектичке методе.

Премда писана реч само „достојанствено ћути” и не одговара на питања, она онда на крају крајева и треба да нас подстакне на „живу и душату реч”, односно на говор, дискусију, комуникацију и размену мишљења: „Већина људи не само да се осећа ушушкано у свом незнању, већ су и непријатељски расположени према свима који то желе да истакну” (Линколн Стефенс). Можда је Платон био у праву када је рекао да је писана реч сенка живе, али као и у Миту о пећини, њу такође можемо посматрати и као доказ да сунце стварно постоји, а на нама је да се потрудимо да се пробијемо из сопственог мрака, из наше сопствене пећине.

Иако је комуникација са књигом иконична и личи на сликарство, ту заправо и лежи њена лепота и универзалност, јер „сврха сваке добре књиге” је, како каже Семјуел Џонсон, „да оспособи човека или да боље живи или да боље подноси живот”. Платон се такође плашио да ће књиге доспети у руке оних који их не разумеју, и то не можемо избећи, али он је такође превидео чињеницу да ће

ОГЛЕДАЛО

оне доспети и до људи који их заслужују, разумеју и којима су оне намењене, па макар и вековима касније. Дарвин, Сигмунд Фројд, Едгар Алан По, Галилео Галилеј, Јохан Себастијан Бах, Винсент ван Гог, Франц Кафка и многи други, били су несхваћени од својих савременика, а да њихове књиге нису биле сачуване, остали бисмо без највреднијих и највећих уметничких и научних дела.

У време информатичке револуције, у свету пуном полуистина и неистина, способност селекције битних и ваљаних информација од оних небитних и лажних, од великог је значаја. Књига је похвала критичком мишљењу. Књиге представљају утеху, припремају нас за живот, штите нас од грешака и помажу нам да уобличимо наше хаотичне мисли. Пренети и поделити стечено знање је једно од најплеменитијих дела које човек може да учини, а књиге представљају бесмртност те племенитости. Оне су споменик који чува од заборава животе који су били посвећени откривању знања и лепоте, и оне одају почаст тим животима, сваки пут кад их нова генерација узме у руке и бива инспирисана. Али у нашој вери у опстанак речи, у непрестаној битци против заборава и у очајничкој жељи да се сачува колективно памћење као и заједничко искуство човечанства, ми заборављамо на необјективну природу књига, на субјективност писца. Зато књизи увек треба да прилазимо са дозом сумње и скептицизма, односно она увек треба да нас подстакне на критичко посматрање света. Књиге треба читати, али им не треба веровати до краја. Треба умети разговарати са књигама.

Чак и када би човек прочитао све књиге у некој бесконачној библиотеци, њен потенцијал и даље не би био остварен, јер, „не може се два пута ући у исту реку”. Са сваким новим читањем, књигу доживљавамо изнова, откривајући нове димензије: „Прочитана књига мења онога који је чита, сажима се са новом, утиче на њу, али и сама прима свеже импULSE стварајући тако креативни космос. Зато је и свака књига кроз нас жива, и никада не умире” (Умберто Еко – Жан-Клод Каријер). Умберто Еко, власник огромне библиотеке од триста хиљада књига, сматра да приватна колекција књига није храна за его, већ алат за истраживање. Прочитане књиге су мање вредне у односу на непрочитане. Узети књигу у руке је чин признања свог незнања, а уз чуђење и сумњу, отвореност према туђим ставовима, тај чин води другачијем погледу на свет, туђој истини, према туђем уму.

Ана Марија Коцај

Карловачка гимназија Сремски Карловци

Ментор: проф. Срђан Дамњановић

N'HÉSITEZ PAS! LES LIVRES, ON NE S'EN DÉBARRASSERA PAS

De nos jours on n'a pas ce privilège d'avoir Socrate pour instituteur ou mentor. Ainsi, les livres remplacent le mot parlé prenant le rôle éducatif et ils sont devenus, peut-être, le seul protecteur de l'idée que le savoir soit une vertu. Socrate, lui-même, n'était pas ravi de lire. Il croyait que les livres nous apportent une sagesse illusoire et que la pensée écrite n'est pas capable de porter cette pesanteur du mot prononcé. Même si cela ne paraît pas, les livres sont une continuation immortelle et accessible aide-memoire de la méthode dialectique de Socrate, plus précisément de sa partie maïeutique.

Les livres ne nous offrent pas des connaissances toutes faites et prêtes. À la manière des sages-femmes, les livres aident l'homme à devenir conscient du savoir existant dans son âme et comme ça ils l'encouragent à apercevoir le monde d'un regard différent. Si elle est vraie, la constatation d'Umberto Eco que les livres lus sont moins valable que les livres non lus, parce que prendre un livre dans mains, signifie avouer l'ignorance, alors dans ce cas, les livres représentent la continuation vivante de la dialectique socratique. Bien que le mot écrit garde majestueusement le silence et ne réponde pas aux questions, d'autant plus il doit nous inciter au "mot parlé plein d'esprit", autrement dit, à la conversation, au débat, à la communication et à l'échange d'opinion.

"La grande majorité de gens se sent pas seulement bien harmonisé avec leur ignorance mais encore, ils se montrent hostiles envers ceux qui mettent en évidence se fait" (Lincoln Steffens)

Il est probable que Platon avait raison quand il disait que le mot écrit représente l'ombre du mot parlé. On peut considérer de preuve ce mot, comme dans son "Mythe de la caverne" que le soleil existe vraiment et que c'est à nous de se donner la force de pénétrer à travers nos propres ténèbres et sortir de notre propre caverne. Quoique la communication avec le livre soit iconique et ressemble à la peinture, elle est pourtant belle et universelle car le "le but d'un livre", si l'on croit aux mots de Samuel Johnson "c'est d'habiter l'homme soit à mieux vivre soit à mieux supporter la vie". Aussi Platon avait-il peur que les livres parviennent dans les mains de ceux qui ne les comprennent pas. C'est inévitable mais il négligeait le fait qu'ils parviennent jusqu'aux gens qui les méritent, qui les comprennent et auxquels ces livres sont destinés même des siècles après. Charles Darwin, Siemond Freud, Edgar Allan Poe, Galileo Galilei, Johan Sebastian Bach, Vincent van Gogh,

MIROIR

Franz Kafka et beaucoup d'autres étaient incompris par leurs contemporains mais si leurs livres n'avaient pas été sauvegardés, on aurait resté privé des plus grandes et plus précieuses oeuvres d'art et de science. Dans le temps de révolution informatique, dans le monde plein de vérités fausses et de mensonges, il est d'une importance énorme la capacité de sélection des informations importantes et valable des autres moins importantes et fausses. Le livre c'est une louange au jugement critique. Les livres représentent une consolation, ils nous protègent des erreurs et nous aident à donner la forme à nos pensées chaotiques. Transmettre et partager les connaissances acquises c'est la plus généreuse des actions que l'homme puisse faire et les livres représentent cette générosité immortelle.

Les livres sont le monument qui garde de l'oubli les vies consacrés à la découverte du savoir et de la beauté. Ces mêmes livres rendent hommage à toutes ces vies-là chaque fois qu'une nouvelle génération les prend en mains et en soit inspirée. Mais dans notre croyance à la subsistance du mot, dans un combat continu contre l'oubli et dans le désir désespéré de conserver la mémoire collective et l'expérience universelle, on perd de vue la nature non objective des livres et la subjectivité de l'écrivain. C'est pourquoi on doit toujours s'approcher du livre avec une certaine mesure de doute et de scepticisme, c'est-à-dire le livre doit toujours nous inciter à une contemplation critique du monde. Il faut lire les livres mais on ne doit pas y croire sans limite. Il faut savoir faire la conversation avec les livres. Même si l'homme serait capable de lire tous les livres d'une bibliothèque éternelle ses capacités ne seraient pas réalisées car "on ne se baigne jamais deux fois dans le même fleuve". Chaque lecture nous apporte une nouvelle expérience découvrant de nouvelles dimensions. "Un livre lu change celui qui le lit, s'unit avec le nouveau et l'influence mais ce même livre accepte des impulsions fraîches en constituant ainsi un univers créatif. C'est pour cela que chaque livre vit à travers nous, il ne meurt jamais". (Umberto Eco-Jean-Claude Carrière)

Umberto Eco, le propriétaire d'une bibliothèque énorme (pres de 300 000 livres), pense qu'une collection privée n'est pas la nourriture pour l'égo mais plutôt l'outil pour la découverte. Les livres lus sont d'une moindre valeur par rapport aux livres non lus. Prendre un livre dans ses mains c'est un acte d'avouer sa propre ignorance.

Avec l'étonnement, le doute et l'ouverture vis-à-vis l'opinion des autres, cet acte mène vers un regard différent sur le monde, sur la vérité et sur l'esprit des autres.

Ecrit par Ana Marija Kocaj,

élève du lycée de Karlovci

Traduit par la prof. de français Dragana Turudic

Supervisé par Srdjan Damjanovic

СВЕТИ САВА ДУХОМ БДИ НАД НАШИМ НАРОДОМ

Похвала 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

*Блистава светлост и сјај духовни,
Свежином зраче кроз живој ѝролазни.*

Пре три године имала сам две операције у Универзитетској клиници у Тиршовој. Месец дана провела сам у Београду. Кроз прозор болничке собе, борећи се да одагнам сопствену бол и неу-тешан дечији плач, који се упорно и са свих страна разлегао око-ло мене, гледала сам Храм Светога Саве. Он ме је, посебно током ноћи, обасјао плаветном светлошћу месечине и рефлектора, јасан и постојан, бодро да истрајем. У тим хладним новембарским ноћима смењивала су се моја сновиђења и исписивала на белом мермеру врачарскога храма. Свако вече стварало је на зидовима ново слово, тако да сам за тридесет дана боравка у болници испи-сала појмовник. Данас је он добио назив *Појмовник за памћење*.

У десном углу појмовника налазе се накнадно дописани цитати:

Све дакле шћо желиће да вама чине људи, чиниће и ви ћако њима; јер је ћо закон и ѝропроци. (Јеванђеље по Матеју, 7:16)

И како хоћеће да људи чине вама, онако чиниће и ви њима. (Јеванђеље по Луки, 6:31)

На средини листа налазе се

Речи за радост (Појмовник за памћење):

А – азбука као анатомија српства, заједничко тело које испуњујемо мишљу.

Б – бајка као благодет у касним вечерњим сатима, о вуковима са којима Срби другују.

В – вера којом надмашујемо смртност.

Г – глава као центар нашега тела и ума.

Д – дар који драге душе поклањамо другима и дух који бди над нама.

ОГЛЕДАЛО

- Ђ** – ђердани златни којима се спајају колена с коленом.
Е – емоција која нам даје енергију.
Ж – живот испуњен жељеним смислом.
З – зора као зачетак нашега постојања.
И – идеја као икона Тројеручице, позитивна и истрајна која крчи путеве сазнања.
Ј – јунаштво да се пробуди у рано јутро и кад ветар судбине разара.
К – крст као отвореност за четири стране света, за све просторе и времена.
Л – лепота која ће испунити све поре живота.
Љ – љубав за све људе света. Љубазност.
М – мисао мајчина док мази своје дете, мудрост којој нас отац подучава.
Н – нада која има боју наранџастог невена.
Њ – њива зањихана од зрна истине.
О – отаџбина чију безмерну љубав утискујемо на разбукталим образима среће.
П – племенитост коју по правди Бога узносимо.
Р – радост у дариваној речи, обављеном раду и своме роду.
С – срећа која сија у симболици Светог Тројства.
Т – трајање обједињено трудом и талентом човековим.
Ћ – ћутање као сагласје са вољенима.
У – успех да се разуме ближњи и са усхићењем настави започето.
Ф – фрула која спаја живот природе са човековим животом.
Х – хлеб као храна и тело Богочовеково.
Ц – цвет црвени цвркутав као распевана птица.
Ч – човек чија је чашка човечности обојена чудом бесмртности.
Ѣ – ѢивѢани који веселим скакутањем по олисталом храсту означавају радост.
Ш – шаре дугиних боја које шапућу, шале се, љубе, шире позитивну мисао у школи наших живота.

Сада, сваке вечери пред спавање и када осетим бол, изговарам своје речи за радост, свој појмовник за памћење. Тада знам да ће моје најдубље молбе бити услишене, јер постоји једна светлост која бди над нама и онда када мислимо да смо сами. То је светлост начињена од праха кршних костију Савиних, сагорелих у мржњи и истога трена препорођених у љубави ватре која пламти над Србијом. Кад заклопимо очи, најчиткије се по листовима наше душе исписују, као по Храму на Врачару, речи за памћење.

Марија Томић

Гимназија Лесковац

Ментор: проф. Биљана Мичић

ЧЕЗНЕМ ДА ТИ КАЖЕМ...

Похвала 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Море, песак, сунце. Шум таласа, цвркут птица, смех деце. Осећам мирис мора, алги и соли. Зрак сунца и топлоту на својој кожи. Мали мехури воде и топла морска пена полако стижу, ударају о моја стопла и нестају. Осећам се тако спокојно, мирно и божанствено. Као гром из ведрога неба, овај мир прекину вика и груб глас. Да, сањала сам. Будим се. Идемо све поново...

Расправа за добро јутро. Отац и мајка поново „разговарају” о проблемима. „Плати телефон!” „Види рачун за струју колики је, а ту је и кредит!” Рачуни, рачуни, рачуни... Свуда око мене, само тај новац. Још кад сам била „мало дете”, ситуација је била иста, али никада нисам разумела. Сада, када сам „одрасло дете”, што би се рекло „свој човек”, видим ствари другачије. Када се родитељи свађају и препиру, када видим како се муче, склапају крај с крајем, мој свет се руши. Двоје деце, свако тражи своје. Сестра судира; Београд. Велики град, а трошак још већи. Говоре сви да смо ми млади дијаманти и будућност ове земље. И имају право. Али већина тежи ка томе да оде и заблиста у другим земљама, где се рад, наука и знање цене и поштују. Сви ти људи који су на челу, требало би да нас воде, да нам покажу бољи пут, бољи живот, а не само да олако проспу бројна обећања, док не дођу до циља, и онда све исто – као што уради и сваки претходни што је мало изнад брда стајао. Када је човек у заточеништву, губи наду и жељу. И ми смо једна врста затвореника. Не говорим да је новац извор среће и доброг живота, али има велики удео у томе. „Није срећа пара пуна врећа, то кажу они што је имају”. Али...

И зато, чезнем да кажем ове речи, теби, Србијо. Теби као држави. Устај! Буди се! Ово се не односи само на оне људе који су на власти, већ на све Србе, све људе. Чезнем да се све ово промени, да кренемо у боље сутра, али не оно ваше сутра, него наше ново, храбрије и снажније.

Чезнем да изговорим најдивније речи, вама, моји родитељи. Не кривите себе за овакво стање, не кривите себе што из ове си-

ОГЛЕДАЛО

туације нема светле тачке на крају тунела. Дајете и пружате више него што можете и више но што би било ко други могао. Чезнем да изговорим највеће хвала зато што постојите и што сам ја ваше дете; огромно хвала зато што се толико трудите и што никада нисте одустали.

Теодора Иванов

Гимназија Пирот

Ментор: проф. Јасмина Манић

ЗАПИТАНОСТ И ЗАЧУЋЕНОСТ

Похвала 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Једна у неизброју разлика међу људским створовима јесте различит *modus vivendi*. Без намјере да се прави било каква класификација у тој срећној околности људске егзистенције, могу се издвојити два пола: урођеност у навику, са улогом „великог пригушивача”, бекетовски казано, и запитаност, тј. зачућеност у односу према свијету, која може имати различита лица. Први начин припада „спавачима”, укотвљеним у мирној води „спаса”, званој свакодневица. Других је, нажалост, много мање и нису спавачи, мада неки од њих јесу сањари. Одавно су међу ове друге сврстали дјецу, пјеснике и филозофе, међутим, то друштво би, несумњиво, било неправедно осиромашено без путника. Њима њихова лука није довољна и у сталној су потрази за неким другим меридијаном, небом, морем, пјесмом, језиком... Јер, путник није изгубио ону дјечију зачућеност пред великом загонетком свијета, није равнодушан. А равнодушност је немоћ, остајање у затвореном кругу – умањивање себе.

Али и врсте путовања и намјере путујућих разликују се веома. Путовати можеш на, најмање, хиљаду и један начин прије него што се отиснеш до „земље са чијих међа ниједан путник вратио се није”, како крајњу дестинацију лијепо и еуфемистички назва блиједи дански краљевић. Све умногоме зависи и од тога колико се конотативних значења додаје појму путовања.

Тако, путниче, можеш да одлазиш у другачије да би створио привид слободе, као што објашњава Селимовићев путник, за кога одлазак губи суштину без враћања: „С једне тачке на земљи чезнути, полазити и поново стизати”. То је неопходно „мијењање мјера да своје не постану једине”.

Ако си, пак, одан романтизму, физички се не мораш ни макнути, а одлазићеш у нестварне и егзотичне предјеле. Али и друге поетике те често воде на пут. На примјер, Пијани брод једног од „уклетих” симболиста помахнитало броди од млијечне свјетлости звијезда

до водених суноврата, видећи „каткад што човјек погледом још не стече”, мада дијете геније, у тренутку писања те поеме, није ни видјело море. Заиста, увијек можеш путовати са онима који су путовањем пјеснички опсједнути. Милутин Миланковић, научно и поетски, путује кроз васиону и вјекове, Јован Дучић пут усмјерава ка метафизичком, тај „путник што је кренуо у предисконско неко свитање”, обишао круг и враћа се као „стријела с другог копна бачена” „свом стрелцу ком и не зна имена”. Васко Попа ходочасти од Хиландара, преко Каленића и Манасије до Сент Андреје. О жанру путописа да и не говоримо.

Свака част пјесницима, нарочито онима који куцају на врата оностраног, али ти би да се спустиш са астралних висина. Биће и за њих времена, сада си склонији физичком мијењању мјеста, буквалнијем смислу појма путовање. Притом, волиш лично да искусиш мале велике радости што обично живљење претварају у пјесму. Одлично. Избор је широк. И не мање величанствен. „Пробудити се у неком страном градићу под јужним сунцем. Слушати мелодију непознатог језика. Пити јутарњу каву на малом, каменом тргу пуном голубова, с погледом на море”, каже сликарка Едит Главуртић, привучена таквом модро-бијелом сличицом, таквим маскираним жељама за новим. Ако си истомисљеник, спакуј се и пођи. По повратку, донеси кући све градове чије те улице запамтише, предјеле које упише твоје очи, светковине на трговима, љупке црквене торњеве, прољетне кише, јесење боје, кафе, нове укусе на непцу, узбуђења пред пут, паковања... Уцртај пажљиво успомене на мапи сјећања. Да, заиста, остајање је умањивање, додај свом микрокосмосу нове микрозвјезде и врати се измијењен.

Но, нису сва путовања добронамјерна, нити сви доласци мотивисани хуманом жељом. Од памтивјека. Атила, Александар Македонски, Наполеон, Отоманска империја, Аустроугарска... Мој народ живи на простору гдје мало бијаше континуитета у напредовању, а путници издалека обично бијаху пустошници. Ропство, буне, лутања, ратови, грађење на рушевинама – то је наша историјска прича. Најзад, и данас стижу вјешто маскирани „кантарције и рачунције”, високо позиционирани у замршеној хијерархији моћи.

Ако ниси један од таквих, на улазу те чекају хљеб и со. Без обзира на све околности, имамо шта да ти понудимо. Ако ниси ни „спавач”, са почетка овог есеја, не оклијевај, намјерниче. Отвори свој круг на страни окренутој ка нама, наћи ћеш се пред чудесним мозаиком. Разиграним стопалом закорачи на ову земљу, раширених очију, изоштреног слуха... Лагано корачај до средњовјековних манастира-драгуља, осјети смирење под крилом Бијелог анђела, поклони се рукама старих зографа, радуј звуку трубача из Гуче, спој своје руке са другима у ужичком колу, махни шумадијским

ОГЛЕДАЛО

брежуљцима, стрпљиво те чекају камени дивови Старе планине, осјети мистерију дворана Стопића пећине, заустави дах пред архетипском снагом Злотске клисуре или кањона којим је себи усјекла маршруту рјечица Ресава... Чуј како хуји вријеме из праскозорја цивилизација у Лепенском Виру, њежно дотакни стопалом Константинове мозаике у Медијани, нека те освоји бјелина града што расте „у зорњачу јасну, са Авалом плавом, у даљини, као брег"... Урони у зрелу тишину војвођанске равнице, предахни на салашу, причај са аласима... У мору могућности изабери према својим афинитетима. Сигурно је, вратићеш се богатији за један уникатан мали свијет, понијећеш са собом аутентичност једне тачке на земаљском шару, пуне неспоразума људских, али и непоновљиве љепоте.

Ако својим доласком кријеш неке другачије намјере, скрнавиш светињу путовања, не примичи се.

Душка Киса

Гимназија „Јован Дучић” Требиње
ментор: проф. Веселинка Кулаш

„ОКО ЗА ОКО, ЗУБ ЗА ЗУБ”

Похвала 2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

Жеља за осветом стара је колико и људски род. Први записани видови освете датирају још из праисторије, од Хамурабијевог законика чије су одредбе преузимале малтене све генерације људи, преносећи их и прилагођавајући својим обичајима, утискујући их у свакодневни живот. Тако данас о њој можемо да прочитамо у Библији и другим списима многих великих филозофа, књижевника, психолога.

Освета је снажна страст која обузима читаву човекову личност, прожима његово тело и узима његову главу под своје, разматрајући идеалне начине свог задовољавања. Да ли освета има везе са човековом сујетом? Или је плод човекове жеље за остварењем правде? Да ли се осећамо моћније када узвратимо за оно што је нама нажао учињено? Многи велики умови покушали су да дају одговор на ова питања. Било да је у питању повређена сујета или осећај за правду, било какав нанет бол који доживљавамо као неправду, јавиће се жеља за осветом, како би се поправило наше унутрашње стање и успоставила поновна равнотежа.

Проблематика освете различито је тумачена у различитим цивилизацијама и са њиховим развојем. Али, једно је евидентно: освета је тежња да се задовољи правда за нанесено зло. Постоји проблем: ако се светиш, чиниш грех; уколико пушташ злу да као такво делује на тебе, такође чиниш грех. Значи да је освета психички став. Ако је теби неко учинио зло, не треба да тражиш освету, већ правду. Али у трагању задовољавања правде долази до сукоба тумачења правде у Библији, у Старом и Новом завету: старозаветни вид правде води се принципом „Oculum pro oculo, dentem pro dente” (Мојсије, 24:20), док Нови завет каже да правда представља љубав и праштање. До које границе је то тако? Не може се прецизно изразити, већ управо на сцену ступа тумачење. Мојсијева заповест грађанског закона односила се на задовољење правде пред судом која се односила на неправеднике, а коју су непросвећени Јевреји тумачили као заповест моралног закона како би оправдали гнев

ОГЛЕДАЛО

и мржњу према хришћанима. Морални закон Библије другачије је говорио: „Не буди осветљив. Немој говорити да ћеш се осветити за зло!”, прекоревајући сваки вид освете.

Да ли је „мило за драго” увек Пирова победа? Народи свих меридијана вековима размишљају о освети као феномену, али и о њеним последицама. Тако су настале мноштвене мудре изреке које објашњавају човекову жеђ за осветом. Цар Марко Аурелије говорио је да ко смера освету чини зло самоме себи, јер и сам постаје зао. Тиме чини грех и чини себе несрећним јер, као што каже Френсис Бекон: „Човек који размишља о освети стално повређује ране које су му нанете.” Такав човек не може да се опусти и препустити стварном животу јер ће страст освете опколити његове мисли које се силно боре да изађу из окова и реализују се у дела да би задовољиле правду. Тиме се сва енергија усмерава на тај циљ, док се не оствари. Међу српским мудростима наћи ћемо изреку: „Ко тебе каменом, ти њега погачом”. То би значило да треба бити толерантан и опростити, да је то највеће добро које човек може да достигне. Осветом за остварење правде човек пружа својој „ситној и слабој души”, како кажу стари Латини, „слатко задовољство врло кратког века”, док искреним праштањем за учињено зло човек може надићи себе и ослободити се мржње и бола који не напуштају оквире осветољубивог прототипа човека.

Као закључак, волела бих да дам свој суд о овој теми. Сматрам да је света велика страст која може да одвуче човека на пут мржње и бола кога можда није свестан када му се приближи. Иако свако од нас, свесно или несвесно, гаји трунку осветољубивости, треба да се послужи Фројдовом теоријом потискивања и да жеђ за осветом утоли толеранцијом. Умеће је превазићи страст и опростити. А то нас чини хришћанима.

Драгана Јовановић

Гимназија Чачак

Ментор: проф. Наташа Васиљевић

APSURD ČOVEKOVIH ODLUKA

Oduvek je čovek, bačen među bezbroj drugih životinja, smatrao da se razlikuje. Bilo mu je očigledno da se ne uklapa u uspostavljenu hijerarhiju, u kojoj se osećao isuviše dominantim da bi bio samo jedan od mnogobrojnih elemenata u tom svetu. Od prvog pojavljivanja ideje da je drugačiji, čovek teži da se oslobodi stega koje ga sputavaju i odvoji se od bića za koja smatra da mu nisu dorašla. Od tog momenta, on prelazi trnovite puteve promena, koje će ga dovesti u finalnu fazu njegovog razvoja. Tada, kada je ovladao sposobnošću govora, on s pravom nosi epitet razumnog bića, koje konačno ima prevlast nad svojim životinjskim nagonima. Čovek smatra da je upravo razum *differentia specifica* koja ga odvaja od životinja, a ne može ni da pretpostavi da on čoveka možda vara da se razlikuje od životinja zato što ra poseduje. Od tada, o njegovim postupcima odlučuje upravo razum, za koga veruje da mu je pravi i istinski vodič. Rodio se prvi, u punom smislu te reči, čovek. Rađa se slobodan, verujući da poseduje sposobnost svojevoljnog odlučivanja, ni ne pomišlja da o svom verovanju promisli kritički, ne uzimajući u obzir mogućnost da, možda, nije u pravu.

Čovek veruje da sve što čini, čini zato što to želi, veruje da gospodari svojim odlukama. Spoljni faktori u društvu samo oblikuju njegovo delanje, ali odluku o tome šta će uraditi, čovek donosi sam. Naime, čovek je ubeđen da su njegova dela proizvod slobodne volje, ni ne pomišlja da neko ili nešto ima uдела u svemu tome. Ali šta ako je svaki njegov potez već unapred određen? Šta ako su njegova dela zapravo plod razmišljanja nekog višeg bića? Uma koji postoji nezavisno od sveta za koji čovek smatra da je istinski i jedini moguć? U tom slučaju, ovde ne bi moralo da se radi o dualnosti svetova, već o jednom jedinstvenom svetu, u kojem su ljudi samo sitne čestice. Oni postoje, ali samo u okviru Uma i ponašaju se poput figura na šahovskoj tabli. Naprosto su vezani za svoja polja, a kada im se učini da su se pokrenuli i načinili promenu, zapravo je samo Um rešio da se malo poigra njima i pruži im iluziju postojanja nekakve svrhe. Čak nije ni bitan način na koji se Um ophodi prema ljudima, jer je kraj partije uvek isti. Verovatno je

nemoguće u potpunosti negirati čovekovu sposobnost da sam odlučuje, ali je itekako važno prepoznati smisao tih odluka, ukoliko je krajnji ishod unapred zapisan. Zašto onda živeti u skladu sa vrlinama, čemu poštovanje zakona, briga o životu i uznemirenost? Jesu li stoici bili u pravu kada su govorili o apatiji kao svrsi ljudskog života? Ako je život sudbinski određen, da li je onda svaki čovekov postupak apsurdan? Koliko god se trudili, i kako god živeli, smrt je ono što čeka svakog pojedinca. Kojim to onda slobodama čovek može da se pohvali, ukoliko ne može da premosti dužinu svog života?

Da li bi onda samoubistvo predstavljalo jedini znak protivljenja determinisanosti čovekove sudbine? U tom slučaju, samoubice bismo smatrali herojima, hrabrim pojedincima koji su bili rešeni da barem jednom uživaju u svojoj slobodi, makar im to bilo poslednje što će uraditi. Na taj način, pobedili bi svoje strasti, i za antičke filozofe svakako postali heroji.

Ljudi neprestano teže da se oslobađaju okova sa ruku i nogu, ni ne primetivši da im najveći stoji oko vrata. Smrt je poput omče koja se po rođenju prikači čoveku i koju je, jednostavno, nemoguće skinuti. Ona ga davi i pritiska, nameće mu da se ponaša po njenom nahođenju. Oblikuje čovekovu svest i upravlja njegovim postupcima, a on je nemoćan da joj se suprotstavi. Čovek, iako nije birao da se rodi, jednostavno je, po rođenju, bačen u egzistenciju, i na taj način, kako Kjerkegor tvrdi, osuđen na smrt. Na relaciji čovek–smrt, čovek je apsolutni rob, a dužina njegovog robovanja predstavlja trajanje njegovog života.

Utvrdili smo da pojmove „sloboda” i „čovek”, jednostavno, ne možemo smestiti u istu sintagmu. Uvideli smo da su kontradiktorni jedan drugome, i kada stoje jedan do drugog, deluju kao nerešiv paradoks. I danas, kada u većini država vladaju liberalna shvatanja i sloboda predstavlja vrhovnu vrednost društva, greška u premisama još uvek nije otkrivena. Ustav svake države na svetu, u svojim osnovnim načelima, govori o ljudskim slobodama kao neotuđivom pravu svakog pojedinca. Ali o kom pravu mi ovde govorimo, ukoliko ceo život provodimo robujući nekome ili nečemu? Jedino naše pravo jeste da odlučimo hoćemo li robovati svojim, ili tuđim idejama. Skrenuti desno ili levo na raskrnci, znajući da oba puta vode u nepovrat. Ili, možda najbolje, ne skretati nigde, ostati u mestu i ne činiti ništa. Čak ni ne pokušavati suditi o tome koji je put bolji, ili, bolje rečeno, bezbolniji, jer onaj koji ne sudi, nije opterećen brigom da li će mu se nešto loše desiti ili ne. U svakom slučaju, skrenuli ili ne, sudili ili ne sudili, jedina determinisana stvar u našim životima jeste – da oni imaju kraj. A taj kraj je suštinska osobina čoveka, njegov nužni sadržaj. Jednostavno, smrt je imanenta ljudima, i koliko god se trudili i opirali, svakog će, jednog dana, sačekati i okončati mu robovanje kada ona to bude htela. Ili, kako Kamijev

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

Merso kaže: „Stvar je konačno sređena, kombinacija dobro smišljena, sporazum prihvaćen i nema ni govora o tome da se ponovo uzima u razmatranje”. Uzalud se borimo, pokušavamo. Međutim: „Bolje je boriti se i gubiti bitku nego nikada se ne boriti”(Hegel). .

Sava Mitrović

Prva niška gimnazija „Stevan Sremac” Niš

Mentor: prof. Veljko Veličković

KUDA TO MRAČNE ULICE VODE?

Podimo i saznajmo, ne dopustimo našoj deci da ih vaspitava neko hladan, mračan i pust! Zar ćemo dozvoliti da neko bez duše, ko je u istom trenutku tako živ i tako mrtav, oblikuje njih, turpija svaku ivicu i neuglađenu površinu mladog, nezrelog bića, i napravi ih istim, ukapljenim u figure od davnina oblikovane – ljude sa crnim fantomkama, izočinama na bokovima i hladnim, šiljatim predmetima u džepovima! Zar ćemo dozvoliti da našu decu vaspitava ulica?

Ovo nije zov, ovo je molba, molba da se trgnemo i saznamo šta naša deca rade, šta se krije iza svakog: „Prespavaću kod drugara.”

Lagano se smrkava, mrak prekriva grad, tonemo u san, i dok mi mirno spavamo, bude se one, dižu iz groba i kreću u obuzimanje omladine, teturaju se i hvataju, ne pomišljajući da puste, grle ih ogromnim, ledenim rukama. U njihov zagrljaj ne poleću samo dovoljno grljeni, dovoljno ljubljani. U njihov zagrljaj poleću zanemareni, napušteni, tražeći utočište i spas. A zar je utočište ledeni beton u čošku iza ugla? Zar je utočište iza praga svakog sumnjivog kafića, sumnjivog imena i još sumnjivijih posetilaca? Zar je spas u zelenim grumenovima i belom prahu?

Koračam nesigurno, ali sa jasnim ciljem, želim da saznam čari zagrljaja nekog ko je danju mrtav a noću tako živ! Ulična svetla, bela linija koja odvaja kolovoz, poneki semafor, i ja. Prazno je... Naizgled tako mirno, nevino. Tragam uzalud. Najednom, čujem pod nogama blago udaranje tečnosti o đon moje patike. Zar su bare jedino što ću naći? U susret mi ide još jedan stub sa sijalicom na vrhu, presijava se nešto modro na belim patikama. Po čemu ja to gazim? Spuštam pogled: noge okupane krvlju, ljudskom krvlju!

Hladno beživotno telo, mladić, dvadesetak godina, leži nepomično... Tek sam na sredini ulice...

Zovem, čekam: „Hej! Javi se! Vрати nam se!” Uzalud. Zariveno sivilo, sa drvenim koricama iznad grudnog koša presijava se, i oči mi zaslepljuju tako jasan odsjaj metala, koji je jednim delom u koži, mesu i mišićima organa mladića, a drugim delom iznad, prkosi i dići se izvijen – još jedan život je odneo.

Skrećem u ulicu desno, nekoliko koraka napred, i čujem veseo smeh, graju. To mi para uši, još uvek se oporavljam od bledeg, hladnog lica, iskolačenih očiju i šiljatog nosa. Mrak na svakih nekoliko centimeta-

OGLEDALO

ra prekidaju crveno-narandžasti grumeni, koji idu prema prstima naše dece i dogorevaju polako. Kuda da pogledam, kamo da se okrenem? Ima li spasa, meni, njima, nama? Bežim pre rađanja sunca, bežim pre nego shvatim koliko duboko je ova trulež zahvatila mlada tela. Obuzima me strah, kolena mi trepere i ne osećam tlo, koje kao da nestaje, umire i vraća se u svoju grobnicu, gde skuplja snagu za nove žrtve i širi prostor za nove, mlade duše. Izbavimo ih iz tog očaja, vratimo ih nama!

Svetla se pale, a ja svoje gasim, pokušavajući da pamćenje prekrijem zaboravom, pokušavajući da spuštanjem roletne prekrijem slike u glavi. Ali, vraćaju se, smenjuju jedna drugu: krv, nož, hladno telo, miris izgo-relog papira i zelene smrti... Kada se to naviknu na taj miris svojevolj-nog umiranja, kada izaberu da žive život umirući polako?

Ne želim da znam odgovor kada počinje, želim da znam kada je tome kraj, i da li od tog kraja ostane bar nekoliko zdravih udisaja, pogleda bi-strih, belih beonjača, ili se pak gase crvenih očiju, crnih pluća i žute kože?

Ne želim da mislim, sklapam oči i hvata me san, ali ovoga puta ne miran i spokojan, već pun trzaja, straha, bola i griže savesti. A samo sam pola ulice prešla... Kuda ta mračna ulica vodi?

Udružimo se i budimo glasniji od nje, od pucnja, izlaska hica iz cevi, dozovimo ih i vratimo. Put je dug i neće biti lako, ali nade ima. Jer, kakva ih to sudbina čeka? – pitam se. Kuda to mračne ulice vode? – ponavljam.

Marijana Dobrosavljević

Medicinska škola sa domom učenika

„Sestre Ninković” Kragujevac

Mentor: prof. Dragana Timić Simić

O FORMI ZVANOJ „PRIJATELJ”

Većina knjiga govori o „svetom” prijateljstvu i propagira ga. Danas se rijetko ko može pronaći u toj svetosti. Mržnja, oholost i sebičnost su epidemijskih razmjera, te nam prijatelj može biti jedino onaj ko jenezaražen tim razmjerama. Pa kako ga naći, ako ni sami ne ispunjavamo previsoko postavljene kriterijume? Mislim da je greška u definiciji prijateljstva.

Odmalena nas uče pravim vrijednostima, kako ih prepoznati, prisvojiti i širiti. Na samom vrhu ljestvice nalazi se prijatelj kao doživotni pratilac i potpora. Međutim, uprkos svim naporima naših roditelja, još u djetinjstvu, kada razvijemo sposobnost logičkog mišljenja, dolazi do mutacije nekih već usađenih načela. Tako dijete, šireći vidike, eksponira sebe uticajima zajednice. Javljaju se prva razočaranja koja ruše ideal prijateljstva, te pojedinca ostavljaju da luta među principima ponesenim iz kuće i onim naučenim van nje.

U modernom dobu dolazi do otuđenja koje je zahvatilo i prave životne vrijednosti. Prijatelj, koji je nekada smatran najbitnijom osobom pored porodice i najčvršćim osloncem, danas predstavlja izobličenu masu čija je svrha da zadovoljava naše potrebe. Od njega se očekuje da mora biti spreman za slušanje (makar bila u pitanju već ispričana priča), da mora biti u neprekidnom „stend baj-u”, u slučaju da nam zatreba pomoć.

Pravi odgovor na bilo koju temu ne smije kasniti, treba biti iskren, ali POBOGU, NI SLUČAJNO GRUB. Njegov život u potpunosti je podređen nama, našim prohtjevima i nikome drugom. Tu su i standardi vezani za IQ, fizički izgled, ponašanje, karakter, finansijsko stanje, jer ipak mora „držati nivo” kako mi ne bismo izgledali loše pod reflektorima javnosti. Najbitnije od svega – mora biti svjestan da je ZAMJENJIV.

Ako bilo koji od ovih faktora zanemarimo, ili mu posvetimo manje pažnje, okolina je u stanju da nas proglasiti nemoralnim, nečasnim, nerazumnim ili pak izdajicama.

Okovi kojima nas sredina sputava još od malih nogu ne dozvoljavaju isticanje različitosti u bilo kom pogledu. Ukoliko dođe do odstupanja od putanje duboko urezane u srž čovječanstva, okolina je ta koja anulira iskorak, po zakonu akcije i reakcije. Stoga mi, kao društvena zajednica, ne tražimo pravog prijatelja, već kalupiranog roba koji ne smije imati mane, bar ne za ostali svijet. Naši prohtjevi su glavni krivci za osamljiva-

OGLEDALO

nje sve većeg broja populacije, kao i porast suicidalnosti. Ponekad poželim pobjeći u divljinu, gdje nema ega koji nas vezuje lancima za stereotipe.

Ljudi su bića koja osjećaju potrebu za socijalizacijom. Iako nas um odvaja od ostalih živih bića, pohlepa je ta koja nas stavlja u isti koš sa njima. Čovječanstvo je nezasito materijalnih stvari. Umjesto da se ujedini, stvorimo harmoniju života, mi se podvrgavamo ruglu. Očekujemo mnogo, posebno od prijatelja, iako ni mrvu toga ne možemo uzvratiti. To je vrhunac sebičnosti koju smo jedino u stanju dosegnuti u ovom trenutku. Svakim danom šire se granice zla u svijetu, zato ću se ograditi, te reći da svako jutro, koje ne počnemo radom na sebi, jeste propali početak.

Koliko smo samo nesrećni... Nerazumno je živjeti život od kojeg su bolji vodili homosapiensi. Ali, koga kriviti? Neki su nesvjesni problema, neki instinktivno bježe od njih. Ja to ne želim i neću. Iako sam samo jedna kapljica u moru, jedna suza neba, biću ona koja će započeti buru u nadi isecjeljenja nacije.

Samo, ostaje još jedna nedoumica. Kako napraviti pomak, kad svijet od pamtivijeka slijedi tuđe korake?

Ema Bahtijarević

Gimnazija „Slobodan Škerović” Podgorica

Mentor: prof: Irena Ivanović

ТАКМИЧИМО СЕ КО ЋЕ ВИШЕ ДОБРА УЧИНИТИ

Још је Конфуције у древној Кини рекао: „Када видиш доброг човека, покушај надмашити његове врлине и провери да ли и ти имаш исте мане“. У самој природи човека и животиње је да добро узвраћају добрим. Пас који је вољен узвраћа верношћу.

Ипак, истинску величину можемо достићи само уколико смо добри и према онима који нам учине неправду. За ово се залагао и сам Исус Христ својим „окретањем другог образа“. Христ учи да се љубав односи на све људе, живе и мртве, чак и на непријатеље и целу природу. Он саопштава да Бог припада свима. Ко чини добро, чини га за себе, а ко чини зло, чини га себи. Своје узоре треба тражити међу онима који су спрмни да ризикују и жртвују се зарад чињења добра и помагања другима. Човек који чини добра дела никад не умире, остаје у историјском памћењу светли пример. Када је Алфреду Нобелу умро брат, један новинар је помислио да је умро сам Нобел. Написао је чланак који слави његову смрт, јер је аутор откриће динамита доживео као нешто монструозно. Нобел је овим био веома погођен, па је одлучио да остатак живота посвети доброчинству.

Највећи доброчинитељи су они који ризикују и сопствени живот да би спасли друге. Они би свима нама требало да су узор, а један од најбољих примера таквих филантропа је немачки официр Карл Плаг. Током Другог светског рата он је искористио свој положај у војсци како би заштитио око хиљаду Јевреја. И данас има таквих примера. Малала Јусуфи, Млада Пакистанка, посветила је цео свој живот побољшању образовања и услова живота жена у исламским државама. Прошле године Џ. К. Роулинг је постала прва жена која је избрисана са листе милијардера, искључиво захваљујући својим донацијама бројним организацијама и фондовима.

Подстакнути оваквим примерима, многи од нас су инспирисани да у свакодневном животу пружају помоћ немоћнима и људима у невољи. Алтруизам и емпатија су уочљиви у великом одзиву кампањама за помоћ болесној деци у Србији и у спремности да се

ОГЛЕДАЛО

пружи помоћ људима погођеним природним непогодама. Прет-прошле године, током поплава у нашој земљи, много волонтера се пријавило да помаже у санирању непогоде, а велики број фондација, које су углавном основали наши спортисти, донирале су новац за оне који су највише страдали. Ове године наша гимназија је организовала акцију донирања слаткиша и одеће деци у сиротиштима, што је наишло на велику подршку ђака. Људи чине добро ради „заједничког добра”, за добробит заједнице.

Међутим, истински добричинитељи се не хвале својим добрим делима, јер онда та дела не би била искрена, из срца, већ лажна, јер се чине само ради света. Наш писац и сатиричар Душко Радовић каже: „Ако желиш проверити да ли си заиста добар, помози неком за кога си сигуран да ти не може узвратити.” То је мото по којем би и данас сви требало да живимо.

**Николај Великинац, Алекса Милисављевић
и Милан Цупаћ**

Математичка гимназија Београд
Ментор: проф. Радивоје Благојевић

KORELACIJA MED USPEHOM IN SREČO

Navdušenje je zelo močna in prepoznavna beseda, mar ne? Pomemben člen naših življenj, ki služi kot vodilo in spodbuda za vse, čigar notranji sev je že dolgo izginil. Četudi ima trajno in pomembno vlogo, je navdušenje le posledica preprostega človeškega dejanja, prav tako pa vpliv za eno izmed najpomembnejših življenjskih dosežkov. Morda se sprašujete, kaj sta ti dve komponenti, ki ju tako zakrito omenjam.

Uspeh in sreča. Zelo preprosto – prvi okoristi sedanje stanje, medtem ko druga ponuja življenjsko zalogo mentalnih hranil. Obe komponenti sta seveda neprecenljivi, toda kakšna je njuna povezava? Zakoni logike trdijo, da moramo zavoljo pridobitve blagoslova ali ene ali druge imeti do neke mere v imetju vsaj eno. Na žalost je logika tukaj precej neuporabna, saj je pojmovanje kompleksnosti uma in njegovih procesov, ki so nujno potrebni za pristno uporabo poprej omenjenih faktorjev, neizvedljivo.

Preden nadaljujemo raziskovanje zveze, se osredotočimo na njuni posamezni vlogi. Zakaj sem jima pripisal tolikšno pomembnost in zakaj bi se zanj toliko sploh brigali? Zagotovo se celo največji bedaki zavedajo, da uspeh v povezavi z vnemo vodi k sreči in morebiten neuspeh pri odkrivanju njunih vlog zagotavlja grozljivo prihodnost, polno razočaranj. Preprosto povedano, dajeta nam smisel in pomen. Uspeh v življenju namreč definira pomanjkanje obžalovanj (da, to je skorajda direktna referenca Édith Piaf) in védenje, da je bilo storjeno prav vse – zase in za okolico.

Nepojasnljiv občutek sreče in izpopolnjenja je moč doseči v trenutku popolne predanosti in razumevanja, kakor sprejemanja človeškosti. Čustva, s katerimi pričnemo. Družina in prijatelji, ki nas vodijo. Želje, ki nas motivirajo, in končno, naša malenkost. Jedro našega obstoja – naše misli.

Ne jemljite teh besed kot nekakšne cenene motivacijske neumnosti, kajti moj namen je spodbuditi mišljenje in ne kratkotrajnega občutka evforije. Želim le poudariti zavedanje dejstva, da je vsakršno oviro moč preseči z ustrezno stabilnostjo. Kako? Z razumevanjem poprej navede-

OGLEDALO

nih dejstev in s prispevanjem svojstvenih verovanj in misli, saj je leto končni segment naše zloglasne korelacije. Zavedanje osnov, na katerih udejanjamo ideje, je definitivno pomembno, toda z dodajanjem lastnega mnenja spremeni celotno stanje v nekaj veliko bolj pestrega in uspešnega. V nekaj, kar postavlja temelje uspeha in posledično omogoči srečo. Nekaj, kar morate odkriti sami.

Ni je sile, ki bi lahko nadvladala moči duha. Uporabite jo.

Miha Červek

Prva gimnazija Maribor

Mentor: prof. Zorana Fabrici Robnik

KORELACIJA IZMEĐU USPEHA I SREĆE

Oduševljenje je vrlo jaka i prepoznatljiva reč, zar ne? Važna karika naših života, koja služi kao vodilja i stimulans za sve, čiji je unutarnji sjaj još davno iščileo. Premda ima važnu i trajnu ulogu, oduševljenje je samo posledica jednostavnog čovekovog delanja, a isto tako ima i uticaj na najvažnija životna dostignuća. Pitate se, možda, koje su to dve komponente, koje ovako tajnovito spominjem?

Uspeh i sreća. Vrlo prosto – prva koristi sadašnjem stanju, dok druga, u međuvremenu, nudi životnu zalihu mentalnih ušteda. Obe komponente su, naravno, neprocenjive, međutim, kakva je njihova povezanost, korelacija? Zakoni logike tvrde da moramo, za pridobijanje blagoslova jedne ili druge, imati u posedu, do izvesne mere, bar jednu. Nažalost, logika je ovde neupotrebljiva, zbog poimanja kompleksnosti uma i njegovih procesa, koji su nužno potrebni za autentičnu upotrebu ranije pomenutih faktora.

Pre nego što nastavimo istraživanje veze, usredotočićemo se na njihove pojedinačne uloge. Zašto sam im pripisao toliku važnost i zašto bi se za nju toliko, uopšte, brinuli? Zasigurno su čak i najveći bednici svesni da uspeh u vezi sa revnošću vodi ka sreći, a da mogući neuspeh pri otkrivanju njenih uloga garantuje jezivu budućnost punu razočaranja. Jednostavno račeno – uspeh i sreća nam daju smisao i značaj. Uspeh, naime, definiše pomanjkanje kajanja, sažaljevanja (to je gotovo direktna referenca Edit Pjaf) i saznanje da je bilo urađeno baš sve – za sebe i okolinu.

Neobjašnjivi osećaj sreće i ispunjenja može se dosegnuti u trenutku pune predanosti i razumevanja čovečnosti.

Osećanja sa kojima počinje svaka životna priča su ona koja potiču iz porodice i od prijatelja kao naših vodiča. Želje su, pak, naša motivacija. I napokon, jezgro (srž) našega postojanja su naše misli, te tako, naša malenkost.

Ne uzimajte tu reč kao kao motivaciju bez značaja, jer moja namera je da stimulišem vlastito mišljenje, a ne kratkotrajna osećanja euforije.

Želim još da naglasim važnost spoznaje činjenice da je raznovrsne prepreke moguće savladati posedovanjem odgovarajuće stabilnosti.

OGLEDALO

Kako? Razumevanjem nabrojanih činjenica i sopstvenih verovanja, misli, jer je samo to konačni segment zloglasne korelacije, moći i sreće.

Svesnost osnove na koju udevamo ideje definitivno je važna, međutim, začinjenost vlastitog mišljenja originalnim i vlastitim idejama predstavlja temelje uspeha i sreće. Najlepše i najtrajnije je ono što moramo otkriti sami.

Nema te sile koja bi nadvladala snagu duha. Upotrebite je.

Miha Červek

Prva gimnazija Maribor

Mentor: prof. Zorana Fabrici Robnik

Preveo: Žarko Janjić

NE MOŽEMO VRATITI: PROTEKLI ŽIVOT, IZGOVORENU RIJEČ, PROPUŠTENU PRILIKU

Pостоје неке ствари у животу које никада нећемо моћи vratiti ili promijeniti, ali i one које не možemo zaustaviti.

Šta god u životu znali ili ne znali jedno je istina, neupitna: nikada ne možemo vratiti vrijeme. Tu činjenicu, svi kroz život, pomalo ignoriramo. Svoje vrijeme iskoristimo u nešto što nam ni samima nije jasno zašto činimo. Koliko god puta donijeli odluku da je današnji dan naš novi početak, ipak se vraćamo na stare navike. Svakog dana na raspolaganju imamo dvadeset i četiri sata. Svako od nas ih iskoristi drugačije. Sjećam se dana kada sam dobila svoj prvi bicikl, ili dana kada sam krenula u školu, a takođe i onog dana kada sam ostala sama sa trinaest godina. U ruci mi je ostala samo mala mrlja od krvi mog brata i stara cipela mog oca. Majke se ionako nisam sjećala, preminula je prilikom donošenja mene na ovaj okrutan svijet. Sada već imam osamnaest godina i moja ličnost je već do pola izgrađena. Ličim na mamu iz mladih dana. Barem tako kažu... Šesnaestog septembra, olujne noći, na klizavom putu; putu prema kući, ugasila su se još dva života. Začulo se škripanje točkova, a zatim je odjeknuo već grublji muški glas i jak udar. Od automobila već nije ostalo ništa, a unutar njega počela su spavati dva heroja, dok sam ja, jedina polahko gubila svijest. Budim se u bolnici okružena ljekarima, a nana je stajala pored mene držeći me za ruku. Rekli su mi da su moj otac i moj brat preminuli. Tada se moj život počeo gasiti.

Nakon oporavka otišla sam kući i nastavila „živjeti“ kod nane. Za mene to i nije bio život. Od umiljate i druželjubive djevojčice pretvorila sam se u okrutno derište zavisu kako su me nazivali, bez emocija i poštovanja prema drugima. Ne, nisam krenula putem propasti, alkohola i droge, ali više niti jedan cilj nisam imala. Riječi izgovorene mom ocu, bratu, nani, djedu i svima ostalima ne mogu vratiti. Taj trenutak pogibije ne mogu vratiti. Suze које su bile „puštene“ ne mogu vratiti, kao ni toplo srce које sam nekada imala. Iz dana u dan, pretvaram se u kame-nitu stijenu, a ne mogu promijeniti to. Uspomene brišem, jer ionako ih

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

nemam mnogo. Suze još uvijek lijem, a i one će da presuše. Od života nikada ne očekujem mnogo, jer iskustvo mi kaže da mi je mnogo više uzeo nego što je dao. Žalim i žalit ću što se ikad rodih, što ugasih jedan život, što nisam uspjela biti jaka i na „stabilnim nogama“ kako me učio otac, a zatim i nana. Malo sam im zahvalna bila, a puno toga imala. Sada kada nemam ništa, ne uzimam životnu poruku. Sada kada nemam ništa, ništa i ne dajem. Mrzim ljude, mrzim život i mrzim vrijeme koje nikada neću moći vratiti. Ne želim promjenu, a promjena mi ni ne treba. Ono što bih željela, to ne mogu, to nemam, samo to mi fali.

Voljela bih vratiti se u djetinjstvo i krenuti novi život iz mašte, sve iz početka i u miru, ali nažalost to niko još uradio nije.

Čuvaj, cijeni i poštuju ono što imaš, jer kada to izgubiš sigurno nećeš imati priliku vratiti se tamo gdje si zgriješio i ispraviti to. Želim još da naglasim važnost spoznaje činjenice da je raznovrsne prepreke moguće savladati posjedovanjem odgovarajuće stabilnosti.

Melisa Aljić

Srednja ekonomsko-trgovinska škola Tuzla
Profesor mentor: prof. Jasminka Huremovi

ВИЗИЈА ЉУДСКОГ ЖИВОТА У ПОЕЗИЈИ ВЛАДИСЛАВА ПЕТКОВИЋА ДИСА

Дис – самоуки песник, усамљеник и меланхолик. За живота несхваћен и неприхваћен; оспораван и хваљен, зависно од епохе и укуса критичара. Оригиналан и неочекиван, чаробњак метафора на жонглерској нити стихова. Песник који балансира између живота и оностраног света, између материјалног и космичког.

Мучио га је овај свет и људски живот, трошан и пролазан, подложен нестајању. У песми „Тамница” рођење диживљава ка „пад с невиних даљина”, пад у свет који спутава, нејасан и застрашујућ. Живот је за нашег песника тамница у коју се доспева без наше воље и права на избор, у њу се улази с очима пуним суза, јер није само свет смртан и пролазан, већ и људско тело мења облик, стари, немоћа и пропада. Остаје нам само сан о прапостојању у коме су владали мир и хармонија, суштина свих твари, појава и бића. Рођењем долази до отуђења од тог склада, рођењем нам „звезде беже из очију”. Траг њихове светлости рађа бол због немоћи, напуштености и несхваћености. Душа чезне за висином, за слободом, али је принуђена да живи у предодређеном јој свету, несталном, пуном патње, боли и смрти.

Хоће ли се после овоземаљског живота поново наћи у стању пре егзистенције? Хоће ли достићи тражени склад? Нирвана то сигурно није, то нам сам песник казује „И нирвана имала је тада / Поглед који нема људско око / Без облака, без среће, без јада / Поглед мртав и празан дубоко.” Да ли је овај живот неопходна жртва да се поново досегне суштина? Дис не нуди јасан одговор, али види спас у стваралаштву, у поезији која осећа дамаре света и наслућује знамења што се крију иза „боја пролазности ствари”.

ОГЛЕДАЛО

Можда ће нас љубав спасити? Она ванвременска, вечна, макар била успомена или само сан.

Дис је, намучен и одбачен, стварао поезију која ће постати инспирација генерацијама које ће доћи после њега. Оставио нам је стихове који представљају крик, или ти вапај једне људске душе, која чезне за истинском срећом у чије постојање песник сваким стихом све више сумња.

Катарина Милошевић

Неготинска гимназија Неготин

Ментор: проф. Слађан Михајловић

УЧЕНИЦИ - АУТОРИ

2. БЕОГРАДСКОГ

ОГЛЕДАЊА

Шејла Алајбеговић
Милена Албијанић
Маида Алиспахић
Мелиса Аљић
Теодора Анђелковић
Тамара Аралица
Андреа Арсић
Бакир Ахметовић
Сара Бабић
Ема Бахтијаревић
Леа Белшек
Анастасија Бијелић
Милош Благојевић
Душан Божић
Лена Божовић
Ахмет Булић
Моника Бутачевић
Кристина Вајовић
Емилија Васић
Магдалена Васић
Миона Васов
Уна Васовић
Марио Вежић
Николај Великинац
Анастасија Влатковић
Неда Вукадиновић
Ђорђе Вучинић
Амра Гарчевић
Милан Гемаљевић
Алекса Глоговац
Катарина Гојковић
Марија Ива Гоцић

Наташа Грујић
Амна Делић
Софија Димтријевић
Маријана Добросављевић
Ања Дучић
Дуња Ђорђевић
Марија Ђорђевић
Анђела Ђурица
Емилија Живковић
Јелена Зечевић
Мирсад Ибрић
Теодора Иванов
Андреа Илић
Дајана Ирић
Зоран Јанков
Тамара Јанковић
Кристина Јањић
Маја Јелић
Никола Јешић
Драгана Јовановић
Јана Јовановић
Јована Јовановић
Милица Јовановић
Марко Јовић
Маријан Јолкић
Никола Јосимовић
Миа Јуришић
Ернад Карић
Душка Киса
Милица Клеут
Александар Кнежевић
Марко Ковачевић

ОГЛЕДАЛО

Нина Констадинов
Анђела Костић
Ана-Марија Коцај
Никола Краљевић
Дино Кратовац
Катарина Крстић
Милица Курица
Анна Ленхарт
Анђела Ловречић
Сара Мађар
Едвин Маид
Тања Малетић
Алекса Малишић
Анђела Марковић
Катарина Марковић
Сара Марковић
Мирослава Марчета
Амина Машић
Мила Мијалковић
Дамјан Миливојевић
Алекса Милисављевић
Тамара Милић
Анита Милићевић
Анђела Миловановић
Кристина Миловановић
Катарина Миловић
Петар Милосављевић
Катарина Милошевић
Данијела Миљковић
Сава Митровић
Нина Мрђа
Тамара Ненадић
Рада Новитовић
Милан Новичић
Ђорђе Новковић
Катарина Обрадовић
Сара Олах
Милан Паликућа
Тијана Перишић
Даница Петровић
Матеја Пјановић
Ивана Радовановић
Наталија Радовановић
Лазар Радојевић

Марина Радојевић
Сара Радуловић
Марија Рапајић
Христина Рацковић
Ана Рашић
Милица Ристичевић
Тодор Ружић
Ива Савић
Тијана Савић
Јефимија Секуловић
Вук Спасић
Пола Спасојевић
Валентина Станишић
Катарина Станковић
Леа Станковић
Милена Степановић
Јована Стефановић
Лука Стојановић
Алекса Стојиљковић
Вукица Стојковић
Петар Стојменовић
Софија Сукновић
Софија Тасић
Војислав Томашевић
Марија Томић
Миња Томић
Миона Томић
Никола Томић
Стефан Томовић
Меланија Тошић
Ђурица Убавић
Коста Фурунџић
Амина Хасић
Муниба Хрњић
Марија Цветановић
Душан Цветковић
Симеон Церовина
Милан Цупаћ
Миха Червек
Ема Чолаковић
Катарина Шипош
Марко Штака
Хелена Шћопуловић

ПРОФЕСОРИ - МЕНТОРИ

Немања Балабан
Радивоје Благојевић
Весна Брала
Наташа Васиљевић
Дубравка Вебер
Вељко Величковић
Слађана Вранеш
Александра Вучевски
Ђорђевић
Данијела Гашевић
Марија Глићић
Данијела Грбић
Невена Грујић
Срђан Дамњановић
Татијана Ђорђевић
Јелена Ђорђевић
Злата Ђукић
мр Драгослав Ђуровић
Јелена Журић
Алмира Захировић
Санала Златаревић
Ирена Ивановић
Лидија Ивановић
Јелена Илић
Марија Јеверичић
Мирјана Јевтић
др Сузана Јовановић
Драгана Јовановић
Немања Јовановић
Сафета Кевељ Мујановић
Бисерка Костић
Маја Коцић
мр Веселинка Кулаш
Љубомир Љубисављевић.
Славица Малић
Јелена Мандрапа
Јасмина Манић

Ружица Медаковић
Владимир Милојевић
Драган Митровић
Слађан Михајловић
Биљана Мичић
Владимир Мичић
Александра Мишић
Емира Мујић
Љубица Нерадин
Слободан Николић
Марија Николић
Маријана Николић
Мр Снежана Обрадовић
Драгана Папоњак
Драгана Петровић
Сања Радосављевић
Олгица Рајић
Мица Ракић
Данијела Ранчић
Весна Станковић
Невена Стефановић
Николина Стјепановић
Валентина Стоиљковић
Ивана Стојиљковић
др Маја Стокин
Драгана Тимић Симић
Наташа Томић
Милијана Ћосовић
Зорана Фабрици Робник
Јасминка Хуремовић
Весна Црепуљаревић
Весна Чолаковић Јовановић
Милица Шаренац

ШКОЛЕ

2. БЕОГРАДСКОГ

ОГЛЕДАЊА

1. IX гимназија
"Михаило Петровић Алас"
Београд	16. Гимназија „Слободан
Шкеровић” Подгорица
2. V београдска гимназија
Београд	17. Гимназија Бања Лука
3. VI београдска гимназија
Београд	18. Гимназија Врњачка Бања
4. VII београдска гимназија
Београд	19. Гимназија и економска
школа „Бранко Радичевић”
Ковин
5. X гимназија „Михајло
Пупин” Београд	20. Гимназија Лесковац
6. XII београдска гимназија
Београд	21. Гимназија Пирот
7. XIV београдска гимназија
Београд	22. Гимназија Прибој
8. Гимназија "Пиво
Караматијевић" Нова
Варош	23. Гимназија Прњавор
9. Гимназија „Урош Предић”
Панчево	24. Гимназија Чачак
10. Гимназија „Андрије
Мохоровичића” Ријека	25. Економска школа
„Нада Димић” Земун
11. Гимназија „Вук Караџић”
Лозница	26. Економска школа Бања Лука
12. Гимназија „Јован Дучић”
Требиње	27. Економско трговинска
школа „Паја Маргановић”
Панчево
13. Гимназија „Свети Сава”
Београд	28. Економско трговинска
школа Пожаревац
14. Гимназија „Свети Сава”
Пожега	29. Зрењанинска гимназија
Зрењанин
15. Гимназија „Светозар
Марковић” Ниш	30. Карловачка гимназија
Сремски Карловци
	31. Математичка гимназија
Београд
	32. Медицинска школа
„Сестре Нинковић”
Крагујевац
	33. Медицинска школа Београд
	34. Мјешовита средња школа
Кладањ
-

ОГЛЕДАЛО

35. Мјешовита средња школа
Бановићи	43. Средња пољопривредна
школа Зрењанин
36. Мјешовита средња школа
Сребреник	44. Средњошколски центар
„Источна Илиџа”
37. Неготинска гимназија
Неготин	Источно Сарајево
38. Основна и средња школа
„Петро Кузмјак”
Руски Крстур	45. Средњошколски центар
Рудо
39. Прва гимназија Марибор	46. Техничка школа Смедерево
40. Прва нишка гимназије
„Стеван Сремац” Ниш	47. Техничка школа "Михаило
Петровић Алас" Косовска
Митровица
41. СМШ „Иван Горан
Ковачић” Херцег Нови	48. Угоститељско туристичка
школа Ниш
42. Средња економско
трговинска школа
Тузла	49. Уметничка школа Ниш
	50. Филолошка гимназија
Београд
	51. Шабачка гимназија Шабач

ЖИРИ

2. БЕОГРАДСКОГ ОГЛЕДАЊА

За поезију:

- Живко Николић
песник, Београд
- Маја Стокин
професорка српског језика и књижевности, Нови Сад
- др Владимир Вукомановић Растегорац
песник, Београд

За кратку причу:

- Лабуд Драгић
књижевник, Београд
- Наташа Марковић Атар
библиотекар, професорка српског језика, Београд
- Душица Атанасковић
професорка српског језика и књижевности, Београд

За есеј:

- Мирјана Мићић
професорка српског језика и књижевности, Београд
- Љиљана Маловић Козић
професорка филозофије, Београд
- Жарко Јањић
новионар и публициста, Љубиње

ОГЛЕДАЛО

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА
СРЕДЊИХ ШКОЛА
из Београда

2. БЕЛЛИСТ

БЕОГРАДСКО ЛИСТАЊЕ
СРЕДЊОШКОЛСКИХ ЛИСТОВА 2016/2017

**Конкурс за штампани средњошколски лист-новине
и електронску верзију**

Србије и региона

На конкурс могу учествовати ученици из земаља региона
(Црна Гора, Република Српска, Босна и Херцеговина, Хр-
ватска...)

По два промерка издата у школској 2016/2017 новина -
листа послати најкасније **до 15. јуна 2017. године** на ад-
ресу Радивоје Благојевић, Редакција ОГЛЕДАЛО, Јурија
Гагарина 166А/97, 11000 Београд.

Пријаве у **е-форми** на мејл **ogledalo.blagovest@gmail.com**

Стручни жири извршиће избор најбољих листова, додели-
ти по три награде у две категорије, а најуспешнији радови
из листа биће штампани у **октобарском броју** часописа
ОГЛЕДАЛО. Изложба часописа биће отворена у октобру
у галерији **КУЛОАР** Математичке гимназије Београд.

У Београду 12. 5. 2017.

ogledalo.edu.rs

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
